Uuskülas mälestati kümnendat korda Lembit Olli

„Eesti Päevaleht“ kirjutas käesoleva aasta 12. mail Lembit Olli mälestusturniiridest, mis toimusid aprillis Tallinnas ja Kohtla-Järvel. Toona sai lühidalt märgitud, et malesuurmeistrit mälestatakse tavapäraselt veel ka septembri alguses Ida-Virumaal, Peipsi järve põhjakaldal, Uusküla puhkebaasis toimuva maleturniiriga. Tänaseks on seegi kena turniir ajalugu, kümnendat korda toimunud võistluse korraldasid Ida-Virumaa Spordiliit ja Kohtla Vallavalitsus koostöös Eesti Spordiselts Kaleviga.
Lembit Oll (23.04.1966 Kohtla-Järve - 17.05.1999 Tallinn) oli Eesti üks paremaid maletajaid, kes lahkus elust traagilistel asjaoludel oma parimas eas. Uuskülas on malesuurmeistrit mälestatud alates 2001. aastast, turniir on mõeldud eelkõige kohalikele Ida-Virumaa maletajatele, kuid võitnud populaarsuse mujalgi – alati osaleb sealsel võistlusel hea meelega maletajaid Peterburist, Tallinnast, Tartust ja mujalt.
„Peipsi järve ääres on juba aastakümneid maleturniire korraldatud (*enne Uusküla võistluse ellukutsumist mängiti aastaid Alajõel – toimetus*). Sealt algaski tippu jõudnud Lembit Olli karjäär. Tolleaegsete turniiride õhkkonna säilitamiseks olemegi oma turniiri samasse kohta toonud,“ rääkis võistluse peakorraldaja, Ida-Virumaa Spordiliidu esimees Valdek Murd turniiri eel kohalikule maakonnalehele „Põhjarannik“.
Murd vaatas samas, ajalehes „Põhjarannik“ ilmunud artiklis, põgusalt tagasi ka senitoimunule: „Kuna võistlus toimub juba kümnendat korda, on praegu just õige aeg vahekokkuvõtete tegemiseks. Kõik esimeseks turniiriks püstitatud eesmärgid said sajaprotsendiliselt täidetud. Me ei oodanudki, et memoriaal kujuneb nii populaarseks – viimastel aastatel on osalejate arv hüppeliselt kasvanud. Võib koguni öelda, et turniir hakkab üle meie peade kasvama.“
Tänavu mängisid Uuskülas kahepäevasel kiirmaleturniiril 4.-5. septembrini Lembit Olli mälestuseks maletajad Eestist, Venemaalt ja Saksamaalt. Turniiri võitis narvalane Vjatšeslav Sõskov 7,5 punktiga 9st, järgnesid Kirill Annenkov (Venemaa), narvalane Roman Jezov ja Juri Malinin (Venemaa) võrdselt 7 punktiga. Parim naine oli 6,5 punktiga Monika Tsõganova. Kokku oli osalejaid 76.
Turniir viidi läbi oma tuntud headuses. Osalejatele pakuti Uusküla puhkebaasis öömaja ja toitlustamist, samades ruumides toimus ka maleturniir. Võitjaile olid auhinnaks kaunid klaasist ja kivist mälestusmeened ning medalid. Iga osaleja sai turniirivoldiku, kus info nii Lembit Olli kui ka seniste Uusküla turniiride ajaloo kohta.
Tänase malenurga teises pooles tahaksin lugejateni tuua Lembit Olli mälestusturniiri peakorraldaja Valdek Murdi meenutuse varalahkunud malesuurmeistrist. Alljärgnev meenutus avaldati ühe varasema Uusküla turniiri voldikus, see on Valdek Murdi enda ja ka siinkirjutaja arvates üks väga õnnestunud kirjatükk.

Valdek Murd: Lembit Olli tähelend algas Peipsi äärest

Aasta 1978, traditsioonilisele Alajõe suveturniirile on kogunenud Ida-Virumaa tugevamad maletajad, tuntud meistreid Tallinnast ja väljastpoolt Eestit. Osalejate hulgas on ka uustulnuk – tore lokkispäine mustajuukseline noormees, kel aastaid vaid kaksteist ning kes oma väikese kasvu tõttu tundub veel nooremana. Küllap arvas nii mõnigi vana turniirihunt, et vähemalt üks punkt on kergelt taskus – ei saa ju ometi see poisike osutada suurt vastupanu. Õige pea selgus, et sellelt noormehelt ei saa kergelt midagi, vastupidi, väike tähelepanematus ja malelaual on seis, millest väljarabelemine ei ole sugugi lihtne. See oli Lembit Olli esimene suurt tähelepanu äratanud malevõistlus.

Noore Lembitu maleande avastajaks oli Rein Kiristaja, vaikne ja tõsine töörügaja Eesti males, kes on kogu elu ustavalt malejumalannat teeninud. Lembitu edasine maleline areng toimus ühe Eesti andekama noortetreeneri Elon Variku käe all, kes igapäevast leiba teenis energeetikuna, kuid põhitöö kõrvalt suutis pea igal aastal anda ka mõne Eesti paremate hulka kuuluva noormaletaja.
1980. aastal siirdus Lembit õppima ja maletama Tallinna, kus tingimused teadagi lahedamad. Edu malelaual tuli talle näiliselt kergelt. Juba 15aastaselt, nooremana kui keegi enne või pärast, tuli ta Eesti meistriks. Edukate turniiride vahele tuli ka lahjemaid päevi, tuntavaid tagasilööke. Kuidas need mõjusid alles kujunevale isiksusele, kellele male oli kõik, võib ainult oletada. Ränga tööga suutis Lembit oma ebaõnnestumistest üle olla, võita rahvusvahelisi turniire, viia oma Elo 2650ni. Lembitule ei olnud males vähetähtsaid partiisid. Mäletan üht rivimale võistlust Sillamäel, kus ühel vastastest õnnestus viigistada. Paari päeva pärast tänaval juhuslikult kohtudes luges Lembit mulle peast ette selle partii põhjaliku analüüsi, mis pidi kinnitama, et teatud hetkeni oli võit siiski olemas. Samasugune maksimalist oli Lembit kõiges.
Kui males kehtivad kindlad reeglid, millest kõrvale hiilida on võimatu, ja seetõttu on variantide ettearvestamine lihtsam, siis elus on kõik hulga keerulisem ja pettumused tihti suuremad kui ausalt kaotatud malepartiis. Lembit on öelnud: “Mõtlen ka elu keerdkäike liiga kaugele. Otsin kõikjalt seoseid ja jõuan sageli tupikusse.” Kas ei olnud seda kõike liiga palju ka Lembitu fenomenaalse mälu jaoks?
Suurem osa Lembitu malelisest tegevusest möödus väljaspool Ida-Virumaad, kuid alati lõi ta hea meelega kaasa ka maakonna üritustel. 1996. aastal toimunud Kohtla-Järve 50. aastapäevale pühendatud malematšil Kohla-Järve kõigi aegade koondise ja ülejäänud Eesti koondise vahel, oli ta kohe valmis mängima Kohtla-Järve esimesel laual, esitamata mingeid lisatingimusi.
Ka kodukant ei ole oma kuulsat poega unustanud. Igal aastal antakse Kultuurkapitali toel välja Lembit Olli nimelist stipendiumi Ida-Virumaa parematele noormaletajatele. Lisaks Ida-Virumaa Spordiliidu poolt Olli auks korraldatavale suvelõpuvõistlusele korraldab maleklubi Diagonaal 2005. aastast alates kevaditi Lembit Olli sünnipäeva paiku suurmeistri nimelist kiirmaleturniiri.
Oleme kogunenud siia Uuskülla, et mälestada suurt maletajat ja jätkata omaaegset Alajõe turniiride traditsiooni, kus Lembit Oll mängis aastate jooksul hulga suurepäraseid partiisid. Tänan kõiki turniiri toetajaid ning soovin kõigile osalejatele pingelist võistlust ja toredaid loomingulisi tulemusi.

Margus Sööt,
meistrikandidaat males

Lembit Oll (23.04.1966 Kohtla - 16.05.1999 Tallinn)
Treenerid: Rein Kiristaja, Elon Varik, Iivo Nei.
Maletee:
1978 Võistles 12aastasena tugevakoosseisulisel Alajõe turniiril
1979 Eesti noorte meistrivõistlused Vinnis – 5. koht
1980 Alajõe turniir – 5. koht
1980 Eesti noorte meistrivõistlused Narvas – 3.-4. koht
1981 Eesti noorte meistrivõistlused Pärnus – 2. koht
1981 Ilmar Raua memoriaal Viljandis – 1. koht

1981 Tallinna meistrivõistlused – 2. koht
1981 Malemaja lahtised esivõistlused Tallinnas – 4. koht
1982 Eesti meistrivõistlused Tallinnas – 1. koht
1982 Meistrinormi omistamine
1983 NSV Liidu koolinoorte meistrivõistlused Kiievis – 4. koht
1983 Paul Kerese rahvusvaheline mälestusturniir Tallinnas – 7. koht
1983 Rahvusvahelise meistrinormi täitmine
1984 Kuni 20aastaste EMi ja MMi NSV Liidu valikturniir Sotšis – 1. koht
1984 Noorte maailmameistrivõistlused Kiljavas – 5. koht
1985 Noorte Euroopa meistrivõistlused Groningenis – 3. koht
1985 Kuni 20aastaste MMi NSV Liidu valikturniir – 3. koht
1986 Kuni 26aastaste NSV Liidu meistrivõistlused Tallinnas – 2.-4. koht
1988 Turniirid Budapestis, Viinis, Debrecenis – 1. koht
1989 NSV Liidu meistrivõistlused – 6.-7. koht
1989 Turniirid Tallinnas ja Viinis – 1. koht
1989 Turniir Budapestis – 2. koht
1990 Rahvusvahelise suurmeistrinormi omistamine
1990 Turniir Marchenas – 1. koht
1991 Turniirid Sydneys ja Pariisis – 1. koht
1992 Maleolümpia Manilas – II laual 10/14st
1992 Turniirid Sevillas ja Antverpenis – esikoha jagamine
1994 New York Open – esikoha jagamine Jaan Ehlvestiga
1994 Maleolümpia Moskvas – I laual 7/13st
1995 MMi tsooniturniir Riias – 1. koht
1996 Maleolümpia Jerevanis – II laual 6,5/12st
1996 Matš Kohtla-Järve - Eesti Kohtla-Järvel – I laual 1/2st
1996 Turniir Peterburis – 1.-2. koht
1996 Turniir Dierenis – 1. koht
1997 Turniirid Kopenhaagenis, Koges, Szegedis – 1. koht
1997 Maailmameistrivõistlused Groningenis – pääs kaheksandikfinaali
1998 Maleolümpia Elistas – I laual 4,5/8st
1998 Rahvusvaheline kiirturniir „Meenutades Paul Kerest“ Tallinnas – 1.-2. koht
1998 Kõrgeim Elo koefitsient – 2650
1998 Viimane rahvusvaheline turniir Nova Goricas – 2. koht

Uusküla Lembit Olli mälestusturniiri võitjad 2001-2010
2001 Leonid Pelešev
2002 Sergei Neff, parim naine Valentina Golubenko
2003 Sergei Neff, parim naine Tatjana Fomina
2004 Vladimir Žavoronkov, parim naine Tatjana Fomina
2005 Dmitri Vergun, parim naine Tatjana Fomina
2006 Vjatšeslav Sõskov, parim naine Valentina Golubenko
2007 Igor Aleksejev, parim naine Tatjana Fomina
2008 Sergei Neff, parim naine Tatjana Fomina
2009 Aleksandr Volodin, parim naine Tatjana Fomina
2010 Vjatšeslav Sõskov, parim naine Monika Tsõganova